

# EUROPOS PILIEČIAI IR INTELEKTINĖ NUOSAVYBĖ: SUVOKIMAS, INFORMUOTUMAS IR ELGESYS –2020 M.

SANTRAUKA



2020 m. LAPKRIČIO MĖN.

# EUROPOS PILIEČIAI IR INTELEKTINĖ NUOSAVYBĖ: SUVOKIMAS, INFORMUOTUMAS IR ELGESYS – 2020 M.

## SANTRAUKA

2020 M. LAPKRIČIO MĖN.

## Turinys

<b>Ižanga.....</b>	<b>4</b>
<b>Santrauka .....</b>	<b>5</b>
<b>Intelektinė nuosavybė – informuotumas ir nuomonės .....</b>	<b>5</b>
<b>Suklastotos prekės - nuomonės ir vartojimas.....</b>	<b>6</b>
<b>Piratinis internetinis turinys - nuomonės ir vartojimas .....</b>	<b>8</b>

## IŽANGA

Šiuo atnaujintu išsamiu tyrimu apie ES piliečių intelektinės nuosavybės teisių suvokimą pateikiamos unikalios gairės visoms ES valstybėms, siekiant formuoti požiūrį į klastotes ir piratavimą ir atitinkamą elgseną.

Šis trečiasis leidimas rodo laipsniškumą, bet padrašinančius supratimo ir požiūrio pokyčius, atsižvelgiant į ankstesnes EUIPO apklausas 2013 m. ir 2017 m.

Kaip ir ankstesniuose leidimuose, šis ES mastu atliktas tyrimas patvirtina, kad didžioji dauguma piliečių sutinka, jog svarbu, kad tiems, kurie investuoja laiką ir pinigus į naujoves, būtų užtikrinta teisių apsauga ir sumokėta už jų atliktą darbą.

Šį kartą ypač išaugo pagarba menininkams ir kūrėjams. Be to, žmonės vis dažniau teigia, kad geriau supranta intelektinės nuosavybės teises, o tai yra svarbi išvada, atsižvelgiant į įrodymus, kad tie, kurie supranta šias teises, yra mažiau linkę sąmoningai jas pažeisti.

Sąmoningo suklastotų prekių pirkimo atvejų sumažėjo nuo 7 proc. iki 5 proc. o sąmoningo piratavimo atvejų – nuo 10 proc. iki 8 proc. Jaunimas ir toliau yra didžiausia grupė, perkanti suklastotas prekes ir neteisėtai atsisiunčianti turinį, o tai rodo, kad šioje srityje reikia dar daug nuveikti, ypač atsižvelgiant į tai, kad ši grupė daugiausiai naudojami internetu. Taip pat vis plačiau manoma, kad suklastotų prekių pirkimas kenkia žmonių įvaizdžiui – šiame tyrime taip manančių padaugėjo nuo 12 proc. iki 17 proc.

Nors tyrime nenagrinėjama, kodėl požiūris į klastotes dabar yra labiau neigiamas, šią tendenciją greičiausiai sustiprins neigiama visuomenės reakcija į padirbtus vaistus ir asmenines apsaugos priemones per COVID-19 krizę.

Kalbant apie atsisiuntimą, žmonės dabar labiau linkę mokėti už teisėtą turinį, ypač jei jo galima gauti už priimtina kainą. Šie pokyčiai iš dalies gali būti siejami su padidėjusiu teisėtų šaltinių prieinamumu. Žmonės už teisėtą turinį moka daugiau, nes gerėja kokybė ir įvairovė. Jie taip pat dažniau tikrina, ar jų naudojamos interneto svetainės yra teisėtos, ar ne.

Šie pokyčiai ir jų priežastys turi būti atidžiai išnagrinėti, ir ši atnaujinta ataskaita yra svarbus šaltinis tiek tyrėjams, tiek intelektinės nuosavybės specialistams, tiek politikos formuotojams.

Pateikta išsami informacija padės suinteresuotosioms šalims nacionaliniu lygiu kovoti su nusikaltimais intelektinės nuosavybės srityje ir yra gairės EUIPO ir apskritai ES formuojant būsimas visuomenės informavimo strategijas.

## SANTRAUKA

Šioje ataskaitoje pateikiamos 2020 m. tyrimo „Europos piliečiai ir intelektinė nuosavybė: suvokimas, informuotumas ir elgesys“ (2020 m. intelektinės nuosavybės suvokimo tyrimas) išvados. Pagrindinis šio tyrimo tikslas yra surinkti informaciją apie europiečių požiūrį į intelektinę nuosavybę, apie tai, kaip jie gerbia šias teises, ir apskritai apie jų intelektinės nuosavybės sampratą. Konkrečiau, tyrimas yra visuomenės nuomonės stebėsenos priemonė šiais klausimais:

- 1) intelektinės nuosavybės bendrosios žinios ir suvokimas;
- 2) informuotumas apie intelektinės nuosavybės vertę ir pažeidimais daromą žalą;
- 3) suklastotos prekės ir piratinis internetinis turinys bei jų pirkimo (nepirkimo) ar naudojimo (nenaudojimo) priežastys;
- 4) teisėto internetinio turinio pasiūlymų prieinamumas ir kokybė Europos Sąjungos (ES) ir nacionaliniu lygmeniu.

Iš viso buvo apklausti 25 636 ES gyventojai nuo 15 metų amžiaus. Klausimynas iš esmės buvo panašus į naudotą per ankstesnį tyrimą, kad būtų galima palyginti rezultatus. Klausimyne buvo padaryti pakeitimai, siekiant išsamiau iširti suvokimo ir elgesio sąsajas.

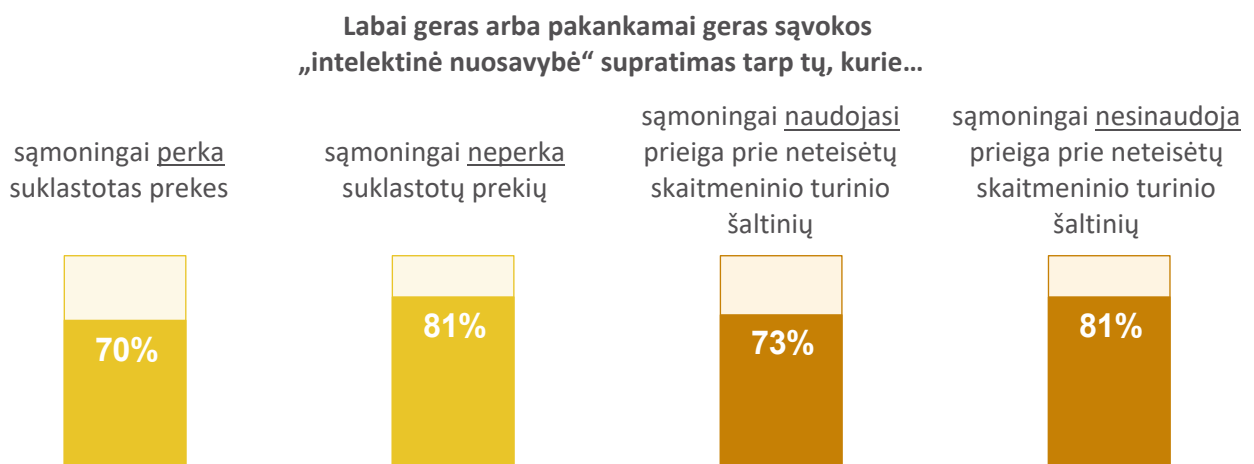
## INTELEKTINĖ NUOSAVYBĖ – INFORMUOTUMAS IR NUOMONĖS

*Intelektinės nuosavybės sąvokos supratimo rodiklis yra aukštas. Labiau tikėtina, kad intelektinės nuosavybės teisių nepažeidžiantys asmenys labai ar pakankamai gerai supras šią sąvoką lyginant su intelektinės nuosavybės teisių pažeidėjais.*

Subjektyvus „intelektinės nuosavybės“ sąvokos supratimo rodiklis išlieka aukštas – 80 proc. (padidėjo 2 procentiniais punktais, palyginti su 2017 m. tyrimu), nors jis labai skiriasi skirtingose šalyse. Kaip ir ankstesniuose dviejuose tyrimuose, subjektyvaus supratimo rodiklis žemiausias tarp jauniausių respondentų, palyginti su vyresnių respondentų grupėmis (71 proc.).

Asmenų, kurie sąmoningai pirko suklastotas prekes arba naudojosi prieiga prie piratinio turinio internete, informuotumas apie intelektinę nuosavybę yra gerokai mažesnis už vidurkį (atitinkamai 70 proc. ir 73 proc.), o tai rodo, kad tie, kurie menkai supranta intelektinę nuosavybę, yra labiau linkę pažeisti intelektinės nuosavybės teises.

### Intelektinės nuosavybės sąvokos supratimas ir jos teisių pažeidimas



*Europoje beveik visuotinai pripažįstama intelektualinės nuosavybės apsaugos vertė, kaip ir 2017 m., tačiau nedaug žmonių mano, kad ši apsauga naudinga jiems patiems. Nors intelektualinės nuosavybės apsaugą galima laikyti naudingiausia žymiesiems menininkams ir didelėms bendrovėms, dvigubai padaugėjo tų, kurie mano, kad intelektualinės nuosavybės apsauga yra naudingiausia meninio turinio kūrėjams.*

Intelektinės nuosavybės apsaugos vertė pripažįstama visoje Europoje. Sutariama (98 proc.), kad svarbu, jog išradėjai, kūrėjai ir menininkai galėtų ginti savo teises ir gauti užmokestį už savo darbą; tam pritarta ir ankstesniame tyrime (97 proc.). Stabilus požiūris išlieka ir į intelektualinės nuosavybės vaidmenį ekonominiam stabilumui – 73 proc. sutinka, kad, jei intelektualinės nuosavybės nebūtų saugoma, kiltų ekonominis chaosas.

Nors intelektualinės nuosavybės apsaugos vertės suvokimo rodiklis yra aukštas, nedaug europiečių (4 proc.) mano, kad intelektualinės nuosavybės apsauga labiausiai naudinga jiems patiems. Daugelis vis dar mano, kad intelektualinė nuosavybė daugiausia naudinga „elitui“, pavyzdžiui, garsiems menininkams ir didelėms bendrovėms, tačiau manančių, kad tai naudinga didelėms bendrovėms, nuo paskutinio tyrimo sumažėjo 9 procentiniais punktais.

Be to, europiečių, manančių, kad intelektualinė nuosavybė yra naudingiausia meninio turinio kūrėjams, dalis padvigubėjo nuo 10 proc. (2017 m.) iki 20 proc. (2020 m.), nors reikėtų pabrėžti, kad 2020 m. į šį klausimą buvo įtrauktos dar dvi kategorijos subjektų – „ autoriai ir (arba) rašytojai“ ir „filmų kūrėjai“. Beveik nebuvo manančių, kad intelektualinė nuosavybė nenaudinga niekam (2 proc.).

Kam intelektualinės nuosavybės apsauga naudingiausia?<sup>1</sup>

<b>Žymūs menininkai</b>	<b>21 % (0)</b>
<b>Meninio turinio kūrėjai</b>	<b>20 % (+10)</b>
<b>Didelės bendrovės</b>	<b>15 % (-9)</b>
<b>Vartotojai tokie kaip jūs</b>	<b>4 % (-1)</b>

## SUKLASTOTOS PREKĖS - NUOMONĖS IR VARTOJIMAS

*Dauguma žmonių mano, kad klastotės daro neigiamą poveikį ekonomikai verslo ir darbo vietų požiūriu.*

Europiečiai paprastai žino apie neigiamą suklastotų prekių poveikį ekonomikai, sveikatai ir saugai. Ekonominis argumentas prieš suklastotų prekių pirkimą ir toliau užima svarbiausią vietą: 2020 m. 83 proc. apklaustųjų sutinka, kad suklastotų prekių pirkimas kenkia verslui ir darbo vietoms.

*Nuosekliai atmetami pasiteisinimai, dėl kurių suklastotų prekių pirkimas taptų priimtinas.*

Kaip ir 2017 m., dauguma europiečių nesutinka su argumentais, pateisinančiais suklastotų prekių pirkimą. Tik nedidelė ES piliečių dalis mato pateisinamų priežasčių suklastotoms prekėms įsigyti. Pavyzdžiui, tik 15 proc. europiečių „visiškai“ sutinka arba „greičiau“ sutinka, kad galima pirkti suklastotus prabangos gaminius. Nuo paskutinio tyrimo šis nepritarimas suklastotų prekių pirkimui šiek tiek išaugo.

<sup>1</sup>Šaltinis: 2 klausimas. Jūsų nuomone, kas turi daugiausia naudoti iš intelektualinės nuosavybės apsaugos? (Bendra bazė; n= 25636). KLAUSIMAS TENDENCIJOMS ĮVERTINTI.



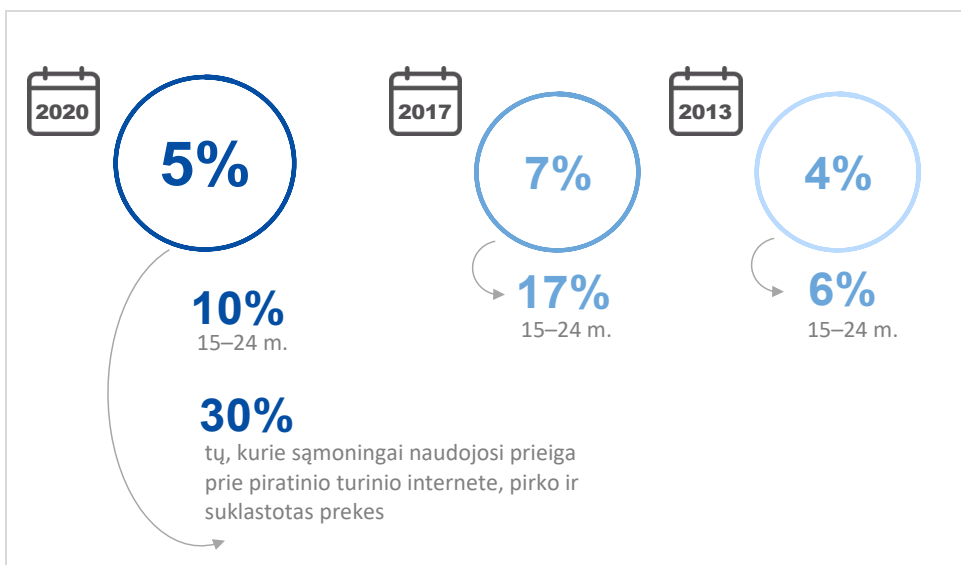
Tačiau nepritarimas klastočių įsigijimui nėra vienodas visose demografinėse grupėse. Labiau tikėtina, kad jauni žmonės (iki 24 metų amžiaus) sutiks su suklastotų prekių įsigijimo pateisinimais. 30 proc. šių asmenų „sutinka (greičiau sutinka)“, kad galima pirkti suklastotus prabangos gaminius – dvigubai daugiau nei ES gyventojų vidurkis. 37 proc. šios demografinės grupės respondentų, palyginti su 24 proc. visų apklaustųjų, mano, kad galima įsigyti klastočių, kai originalaus gaminio kaina yra per didelė.

*Kaip ir 2013 m., nedaugelis pripažįsta, kad sąmoningai perka suklastotas prekes. Suklastotas prekes įsigiję asmenys labiau linkę sutikti su tokį elgesį pateisinančiais teiginiais.*

Nedaug žmonių nurodė įsigiję suklastotų prekių. Europiečių, kurie pripažįsta, kad per pastaruosius dvylika mėnesių sąmoningai pirkė suklastotas prekes, dalis šiek tiek sumažėjo – nuo 7 proc. (2017 m.) iki 5 proc. (2020 m.), o tai labiau atitinka 2013 m. nustatytą skaičių (4 proc.).

Kaip ir per ankstesnį tyrimą, jaunesni žmonės labiau linkę prisipažinti sąmoningai įsigiję suklastotų prekių. Tai pripažino 10 proc. 15–24 m. amžiaus žmonių – dvigubai daugiau nei Europos vidurkis. Suklastotų prekių pirkimas ir prieiga prie piratinio turinio internete yra susiję: 30 proc. asmenų, kurie sąmoningai naudojami prieiga prie piratinio turinio internete, pirkė suklastotas prekes.

#### Sąmoningai pirkė suklastotus gaminius<sup>2</sup>



Asmenys, kurie pripažįsta, kad sąmoningai perka klastotes, yra linkę teigti, kad tai pateisinama. Du trečdaliai (64 proc.) tų, kurie teigia, kad sąmoningai pirkė klastotes, mano, kad tai galima daryti, kai originalaus ir autentiško gaminio kaina yra per didelė. Tik šiek tiek mažiau (58 proc.) sąmoningai pirkusių klastotes mano, kad taip elgtis galima, jei ten, kur jie gyvena, originaliais gaminiiais neprekiuojama (arba dar neprekiuojama).

*Kaip ir per paskutinį tyrimą, pakankamai didelė mažuma abejojo, ar įsigijo tikrą gaminį ar klastotę. Klastočių įsigijimo dėl suklaidinimo rodiklis išlieka žemas.*

<sup>2</sup>Šaltinis: 4a klausimas. Kuriuos iš toliau nurodytų veiksmų atlikote per pastaruosius 12 mėnesių? – Sąmoningai įsigijote suklastotų gaminių (bendra bazė; n= 25636). KLAUSIMAS TENDENCIJOMS ĮVERTINTI.

Trečdalis europiečių (33 proc.), palyginti su 37 proc. 2017 m., per pastaruosius 12 mėnesių abejojo, ar įsigijo originalų gaminių. Praėjusiais metais maždaug 1 iš 10 (9 proc.) įsigijusių klastotes tai padarė, nes buvo suklaidinti. Šis skaičius nuo 2017 m. išliko daugiau ar mažiau stabilus (sumažėjo 1 procentiniu punktu). Pastebima, kad tarp įsigijusių klastotes dėl suklaidinimo, neproporcingai didelis jaunų žmonių skaičius – 12 proc., palyginti su 9 proc. vidurkiu.

*Kaina svarbi, tačiau jos svarba apsisprendžiant nebeperkti klastočių, sumažėjo. Žala reputacijai atgraso labiau, palyginti su ankstesniu tyrimu.*

Galimybė įsigyti autentiškų produktų už prieinamą kainą tebėra pagrindinis veiksnys, kuris paskatintų suklastotų prekių vartotojus atsisakyti šio įpročio; taip teigia maždaug pusė (52 proc.) suklastotas prekes perkančių vartotojų. Palyginti su 2017 m., įperkamu gaminių prieinamumas absoliučia išraiška dabar yra mažiau svarbus veiksnys, stabdantis suklastotų prekių pirkimą (sumažėjo 10 procentinių punktų), nors jis išlieka svarbiausias. Tai būdinga visoms socialinėms ir demografinėms grupėms. Rizika būti nubaustam yra svarbi paskata jaunimui nustoti pirkti suklastotas prekes, tai patvirtino 46 proc. 15–24 m. amžiaus žmonių, įsigijusių suklastotų prekių.

Žala reputacijai pasirodė svarbesnė nei 2017 m., nes daugiau sąmoningai klastotes įsigijusių respondentų (17 proc., padidėjo 5 procentiniais punktais) teigia, kad žala jų įvaizdžiui paskatintų juos klastočių nebeperkti.

*Prieinama kaina taip pat gali lemti sprendimą neperkti klastočių. Tačiau tie, kurie sąmoningai neperka suklastotų prekių, geriau supranta gamintojams, darbo vietoms ir ekonomikai daromą žalą nei tie, kurie perka suklastotas prekes.*

Šioje apklausoje pirmą kartą tų, kurie atsakė, kad per pastaruosius 12 mėnesių sąmoningai nepirko suklastotų prekių, buvo klausama apie pagrindines priežastis, dėl kurių jie to nedarė. Galimybė įsigyti originalių gaminių už prieinamą kainą yra pagrindinė klastočių nepirkimo priežastis. Tačiau, palyginti su tais, kurie sąmoningai perka klastotes, to nedarantieji yra gerokai labiau linkę to nedaryti, nes supranta gamintojams, darbo vietoms ir ekonomikai daromą žalą – atitinkamai 48 proc. ir 41 proc. klastočių neperkančių asmenų nurodė tai kaip pagrindines priežastis, palyginti su 24 proc. klastotes perkančių asmenų. Tai rodo, kad informuotumas apie neigiamą poveikį yra susijęs su suklastotų prekių pirkimu (nepirkimu).

Tikėtina, kad bloga asmeninė patirtis įsigyjant klastotes daro poveikį jaunimui. Jaunuoliai, kurie per pastaruosius 12 mėnesių sąmoningai nepirko suklastotų prekių, paprastai vengė suklastotų prekių, nes praeityje turėjo blogos asmeninės patirties jas pirkdami – tai nurodė 31 proc. 15–24 m. amžiaus žmonių, palyginti su 23 proc. visų respondentų. Tačiau jaunesni respondentai rečiau nurodo, kad nepirko suklastotų prekių dėl to, kad supranta gamintojams, darbo vietoms ir ekonomikai daromą žalą (42 proc. ir 34 proc. 15–24 m. amžiaus žmonių tai nurodo kaip pagrindinę suklastotų prekių nepirkimo priežastį).

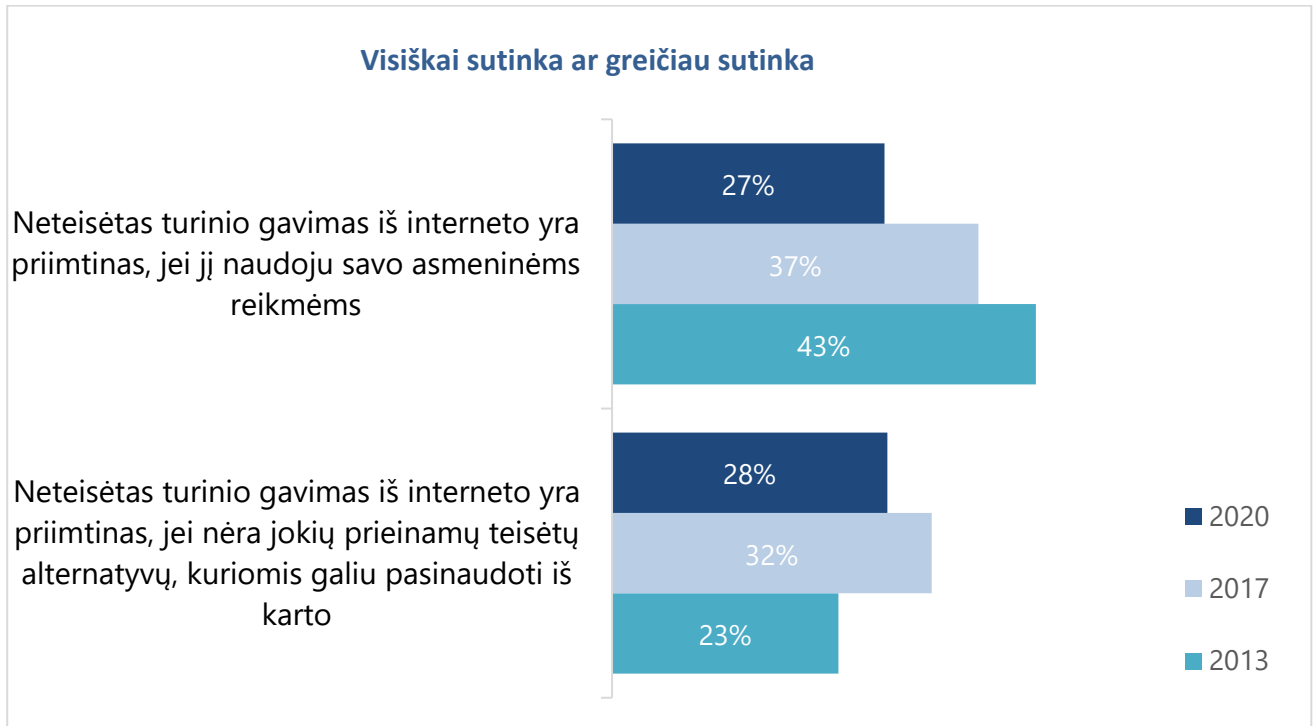
## PIRATINIS INTERNETINIS TURINYS - NUOMONĖS IR VARTOJIMAS

*Pritarimas neteisėtų skaitmeninio turinio šaltinių naudojimui asmeniniais tikslais smarkiai mažėja, o manančių, kad tai priimtina, jei nėra teisėtos alternatyvos, procentinė dalis išlieka pastovi.*

Naudojimas prieiga prie piratinio turinio internete vis mažiau priimtinas. Po nedidelio sumažėjimo 2017 m., atlikus šį tyrimą nustatyta, kad nuo 2013 m. ES iš viso 15 procentinių punktų sumažėjo manančių, kad galima neteisėtai gauti internetinį turinį, jei jis skirtas asmeniniam naudojimui. Tuo pačiu 28 proc. teigia, kad internetinio turinio gavimas iš neteisėtų šaltinių yra priimtinas, jei nėra teisėtos alternatyvos.



### Požiūris į piratinį turinį internete<sup>3</sup>



*Nepriklausomai nuo internetinio turinio tipo, 2020 m. informuotumas apie teisėtą pasiūlą yra gerokai didesnis nei prieš trejus metus.*

Daugiau kaip du trečdaliai Europos gyventojų žino apie galimybę teisėtai įsigyti trijų kategorijų interneto turinį: filmus, muziką ir televizijos serialus. Jaunesni gyventojai geriausiai žino apie teisėtą muzikos, filmų, TV serialų ir vaizdo žaidimų pasiūlą.

*Vis daugiau žmonių teikia pirmenybę teisėtiems šaltiniams, kai teisėto turinio galima įsigyti už prieinamą kainą. Be to, vis dažniau manoma, kad ir kokybės, ir įvairovės požiūriu teisėtų paslaugų teikėjų siūlomas turinys yra pranašesnis už neteisėtuose šaltiniuose randamą turinį.*

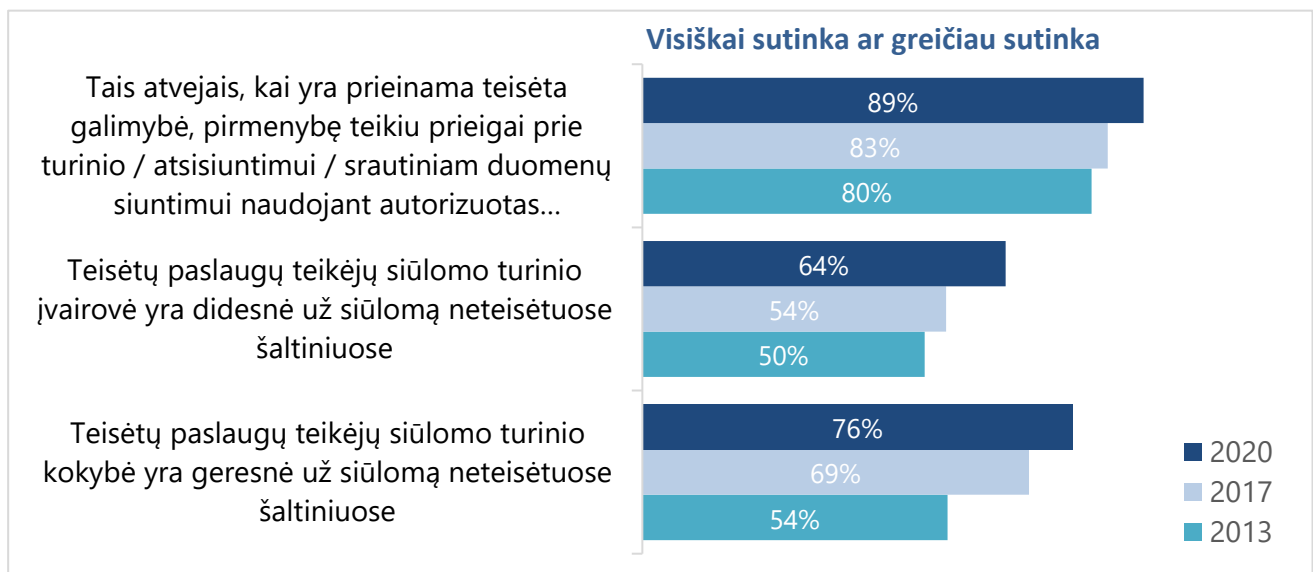
Europiečiai aiškiai teikia pirmenybę teisėtam turiniui internete, jei jo kaina yra pagrįsta. Akivaizdi dauguma (89 proc.) „visiškai sutinka“ arba „greičiau sutinka“ su šiuo teiginiu: „Tais atvejais, kai yra teisėta galimybė gauti turinio už prieinamą kainą, pirmenybę teikiu prieigai prie turinio / atsisiuntimui / srautiniam duomenų siuntimui naudojant įgaliojusias platformas, o ne neteisėtai prieigai / atsisiuntimui / srautiniam duomenų siuntimui“.

Teigiamai žiūrima ir į teisėtų paslaugų teikėjų siūlomo turinio kokybę bei įvairovę. Pažymėtina, kad daugiau nei trys ketvirtadaliai (76 proc.) „visiškai sutinka“ arba „greičiau sutinka“, kad teisėtų paslaugų teikėjų siūlomas turinys yra kokybiškesnis už neteisėtuose šaltiniuose prieinamą turinį. Nuo pirmojo šiai apklausai skirto tyrimo 2013 m. labai padaugėjo žmonių, sutinkančių, kad teisėtų paslaugų kokybė yra geresnė, palyginti su neteisėtais šaltiniais.

<sup>3</sup>Šaltinis: 3 klausimas. Nurodykite, ar visiškai sutinkate, greičiau sutinkate, sutinkate, greičiau nesutinkate ar visiškai nesutinkate su šiais teiginiais: (Bendra bazė; n= 25636). KLAUSIMAS TENDENCIJOMS ĮVERTINTI.

Per tą laikotarpį 9 procentiniais punktais taip pat išaugo žmonių, kurie teikia pirmenybę teisėtam turiniui internete, jei jis teikiamas už prieinamą kainą, dalis. Nors tai vis dar labiausiai įtikinamas argumentas rinktis teisėtus šaltinius, nuo 2013 m., asmenų, sutinkančių su šiuo teiginiu, skaičiaus padidėjimas nebuvo toks didelis kaip asmenų, kurie sutinka, kad teisėtų paslaugų teikėjų siūlomo turinio kokybė (padidėjo 22 procentiniais punktais) ir įvairovė (padidėjo 14 procentinių punktų) yra geresnė, nei neteisėtuose šaltiniuose randamo turinio.

#### Nuomonės dėl teisėtų pasiūlymų, tendencijos nuo 2013 m.<sup>4</sup>



#### Gerokai labiau paplito mokėjimas už internetinį turinį iš teisėtų šaltinių.

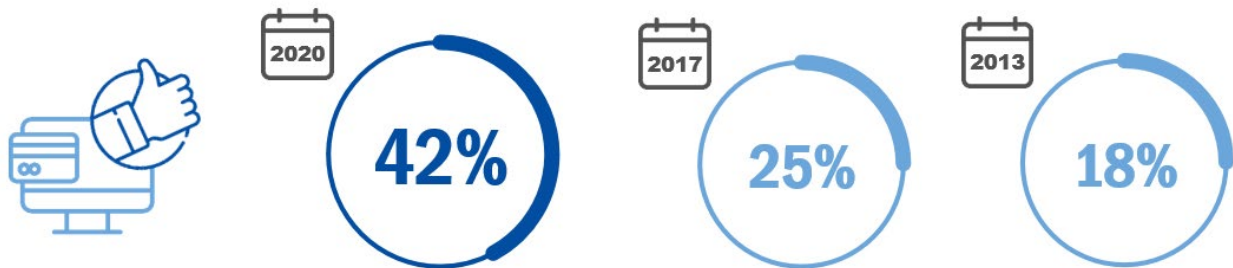
Teisėtiems skaitmeninio turinio šaltiniams teikiama pirmenybę rodo gerokai padidėjusi žmonių, kurie faktiškai sumokėjo už prieigą prie turinio iš teisėtų interneto šaltinių, dalis. Daugiau kaip 4 iš 10 europiečių (42 proc.) mokėjo už prieigą prie autorių teisėmis saugomo turinio, jo atsisiuntimą arba srautinį siuntimą iš teisėtų paslaugų teikėjų, ir tai yra labai reikšmingas padidėjimas (padidėjo 17 procentinių punktų) nuo 2017 m. Palyginti su 2013 m., šis rodiklis daugiau nei padvigubėjo (padidėjo 24 procentiniais punktais). Šios išvados atitinka kitų naujausių tyrimų išvadas apie panašų prenumeruojamų internetinių paslaugų vartojimo padidėjimą ir šiuos pokyčius, atrodo, tik sustiprino COVID-19 pandemija<sup>5</sup>.

#### Mokėjo už internetinį turinį iš teisėtų paslaugų teikėjų<sup>6</sup>

<sup>4</sup>Šaltinis: 7 klausimas. Prie kiekvieno iš toliau nurodytų teiginių, susijusių su teisėtais pasiūlymais dėl prieigos prie tokio turinio kaip muzika ir filmai internete, nurodykite, ar su tuo visiškai sutinkate, greičiau sutinkate, greičiau nesutinkate ar visiškai nesutinkate. (Bendra bazė; n= 25636). KLAUSIMAS TENDENCIJOMS ĮVERTINTI.

<sup>5</sup>Pavyzdžiui, žr. <https://www.digitaltveurope.com/2020/05/11/coronavirus-accelerates-global-svod-growth/>

<sup>6</sup>Šaltinis: 4b klausimas. Kuriuos iš toliau nurodytų veiksmų atlikote per pastaruosius 12 mėnesių? – Teisėtų paslaugų teikėjui sumokėjote už prieigą prie autorių teisėmis saugomo turinio (muzikos, vaizdo medžiagos, filmų ar TV serialų) internete, jo atsisiuntimą ar srautinį siuntimą (bendra bazė; n= 25 636). KLAUSIMAS TENDENCIJOMS ĮVERTINTI.



*Pagrindinis veiksnys nurodžiusiems, kad nesinaudojo neteisėta prieiga prie skaitmeninio turinio, yra įperkamo turinio iš teisėtų šaltinių prieinamumas*

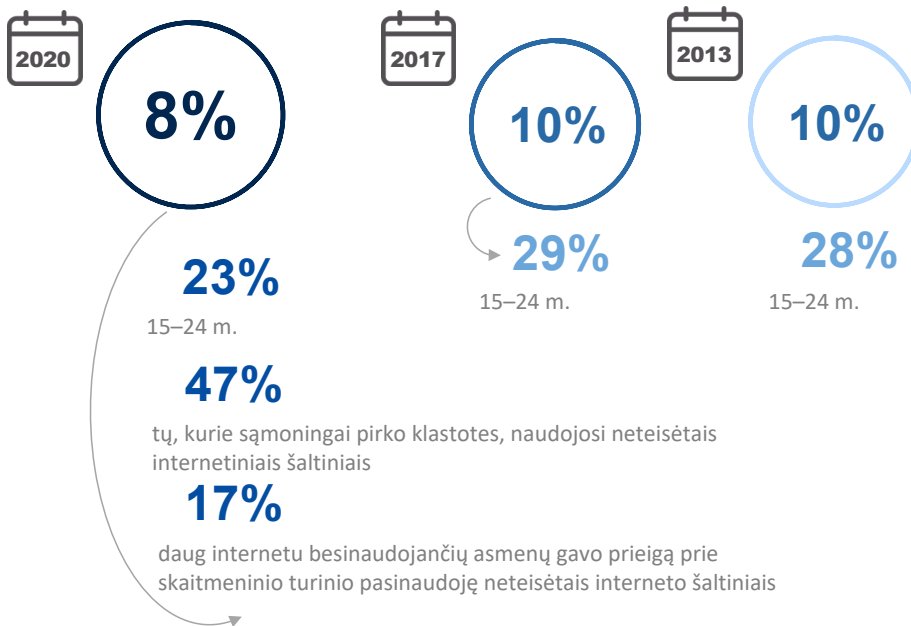
Beveik pusė (48 proc.) asmenų, kurie nesinaudojo neteisėtais interneto turinio šaltiniais, to nedarė dėl įperkamo turinio iš teisėtų šaltinių pasiūlos. Tokią pat dalį (48 proc.) paskatino supratimas apie žalą, kuri intelektualės nuosavybės teisių pažeidimais padaroma muzikantams, rašytojams, menininkams ir kūrėjams.

*Padidėjęs teisėtų skaitmeninio turinio šaltinių naudojimas žymiai nesumažino neteisėtų šaltinių naudojimo, tačiau Europoje šiek tiek sumažėjo žmonių, kurie pripažįsta, kad skaitmeniniam turiniui gauti naudoja neteisėtus interneto šaltinius, procentinė dalis.*

Maždaug 1 iš 10 apklaustų europiečių (8 proc.) pripažino, kad per pastaruosius 12 mėnesių sąmoningai naudojosi piratiniu turiniu internete, ir tai tik šiek tiek mažiau (2 procentiniais punktais) nei 2017 m. ir 2013 m. Tarp jaunesnio amžiaus grupių ir daug internetą naudojančių vartotojų didėja asmenų, pripažįstančių, jog naudojami neteisėtais šaltiniais, dalis. Įdomu tai, kad asmenys, kurie sąmoningai naudojosi prieiga prie neteisėto internetinio turinio, taip pat greičiausiai ir įsigijo internetinio turinio. Tai rodo, kad žmonės Europoje naudojami ir teisėtais, ir neteisėtais šaltiniais, kad galėtų pasiekti jiems reikalingą turinį. Kaip minėta pirmiau, akivaizdu, kad asmenų, besinaudojančių prieiga prie neteisėtų skaitmeninio turinio šaltinių ir įsigyjančių klastotus gaminius, grupės iš dalies sutampa.

Sąmoningai naudojosi neteisėta prieiga prie turinio, jį neteisėtai atsisiuntė ar naudojami srautiniu duomenų siuntimu iš neteisėtų internetinių šaltinių<sup>7</sup>

<sup>7</sup>Šaltinis: 4b klausimas. Kuriuos iš toliau nurodytų veiksmų atlikote per pastaruosius 12 mėnesių? – Sąmoningai naudojotės neteisėta prieiga prie turinio, jį neteisėtai atsisiuntėte ar naudojotės srautiniu duomenų siuntimu iš neteisėtų internetinių šaltinių (bendra bazė; n= 25 636). KLAUSIMAS TENDENCIJOMS ĮVERTINTI.



*Painiavos dėl to, kas yra teisėtas ar neteisėtas šaltinis, išlieka tiek pat, tačiau vis labiau dedamos pastangos išsiaiškinti, ar šaltiniai yra teisėti, ar ne.*

2013–2017 m. daugėjo painiavos dėl to, kas yra teisėtas ar neteisėtas šaltinis, tačiau ši tendencija nebesasireiškia. Pagal dabartines tendencijas, asmenų, kuriems sunku atskirti teisėtus pasiūlymus nuo neteisėtų, proporcija išlieka stabili (23 proc. palyginti su 24 proc. 2017 m.).

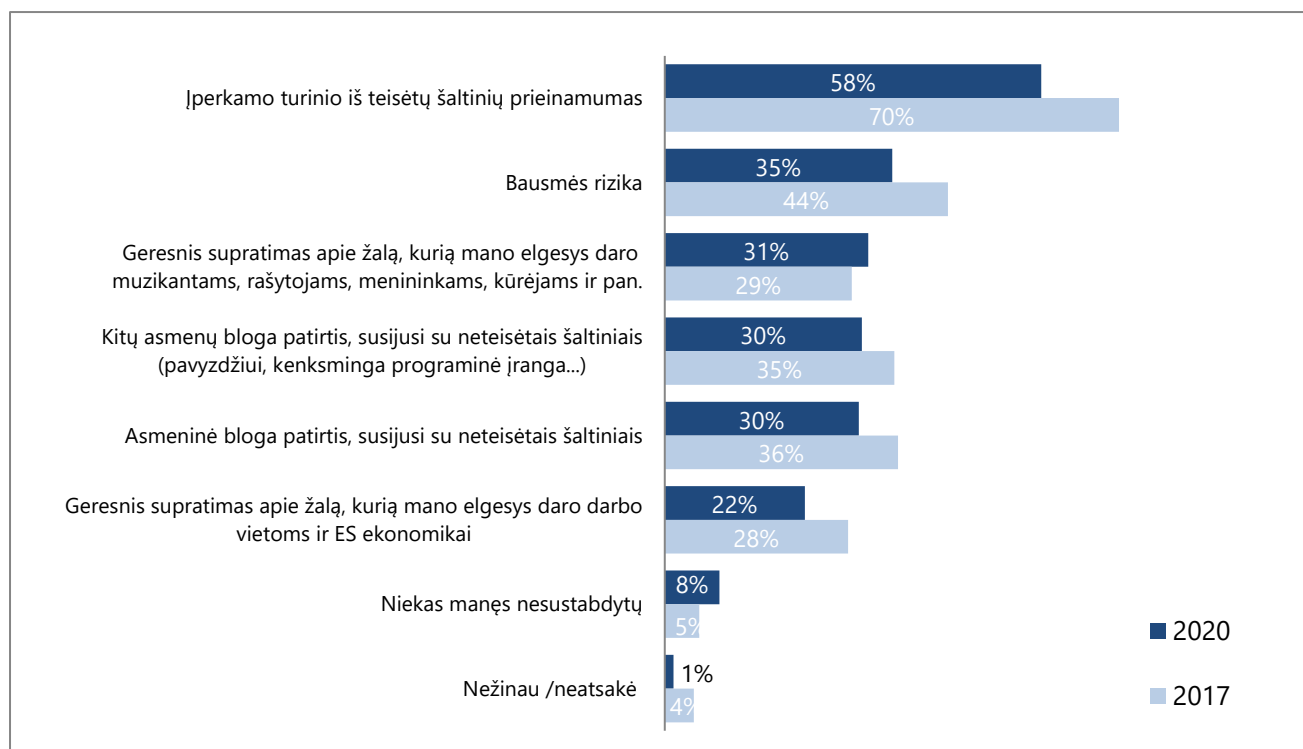
Šios tendencijos įrodymai patvirtina, kad vis dažniau naudojamos teisėtais interneto šaltiniais ir šiems teisėtiems šaltiniams teikiama pirmenybė. Tai patvirtina ir išaugusi asmenų, kurie patikrina, ar internetinis turinys yra teisėtas, dalis nuo 14 proc. (2017 m.) iki 20 proc. (2020 m.).

Palyginti su piratinio internetinio turinio naudojimu, autorių teisėmis saugomo turinio (pavyzdžiui, muzikos, vaizdo medžiagos, filmų ar TV serialų) įkėlimas į internetą siekiant juo dalytis su kitais interneto naudotojais yra mažiau paplitęs – tik 7 proc. apklaustųjų pripažino, kad tai darė per pastaruosius 12 mėnesių. Dar mažesnis skaičius (3 proc.) pripažino naudojęsi neteisėtais srautinio perdavimo įrenginiais, pavyzdžiui, priedėliais su iš anksto įdiegtomis programomis, kad galėtų pasiekti piratinį turinį. Tačiau abi šios neteisėtos veiklos rūšys negali būti laikomos nereikšmingomis, nes labiau tikėtina, kad jose dalyvaus jauni žmonės. 15–24 m. amžiaus žmonių grupėje 15 proc. įkėlė autorių teisių saugomą turinį ir 7 proc. naudojo neteisėtus srautinio perdavimo įrenginius.

*Galimybė gauti įperkamo turinio tebėra pagrindinė priežastis, dėl kurios neteisėtus šaltinius pasiekiantys asmenys nustotų tai daryti, nors jos svarba gerokai sumažėjo. Argumentų, kad tai skirta asmeniniam naudojimui, taip pat labai sumažėjo.*

Įperkamo turinio iš teisėtų šaltinių prieinamumas yra dažniausiai minima nebesinaudojimo piratinio internetiniu turiniu priežastis, po jos rikiuojasi bausmės rizika ir geresnis kūrėjams daromos žalos supratimas. Nuo 2017 m. gerokai (12 procentinių punktų) sumažėjo žmonių, teigiančių, kad nustotų naudoti piratinį turinį, jei būtų įperkamo turinio teisėtuose šaltiniuose.

Dėl kokios priežasties žmonės nustotų naudoti piratinį turinį internete?<sup>8</sup>



<sup>8</sup>Šaltinis: 9a klausimas. Nurodėte, kad per pastaruosius 12 mėnesių sąmoningai naudojotės neteisėtais šaltiniais (internetu svetainėmis) internetiniam turiniui gauti. Kokie veiksniai paskatintų jus nustoti naudotis neteisėtais šaltiniais? (Bendra bazė; n= 25636). KLAUSIMAS TENDENCIJOMS ĮVERTINTI.



## EUROPOS PILIEČIAI IR INTELEKTINĖ NUOSAVYBĖ: SUVOKIMAS, INFORMUOTUMAS IR ELGESYS – 2020 M.

SANTRAUKA

2020 m. lapkričio mėn.